

LYHYITÄ KIRJOITELMIA TAIZÉSTÄ 1

Veli François

Minä uskon;

Auta minua epäuskossani

Minä uskon, Herra; auta minua epäuskossani

Miten Raamattu voi yhtäällä puhua “uskon varmuudesta” (Kirje heprealaisille 10:22) ja toisessa tekstissä “uskosta, joka on yhtä suuri kuin sinapinsiemen” (Luukas 17:6), pienin kaikista siemenistä? Miten voimme ymmärtää näiden kahden väitteen välisen suhteen; kuinka voimme sijoittaa nämä molemmat omaan elämäämme? Epileptisen pojan isä uskalsi sanoa Jeesukselle kaikella ahdistuksen antamalla voimalla: “Minä uskon, Herra! Auta minua epäuskossani!” (Markus 9:24).

Usko saattaa tuntua karulta. Ihmiset sanovat usein, että “yksin usko” riittää. Näin he painottavat tarvetta olla riisuttu paljaaksi kaikesta muusta. Sen, joka uskoo, on tyydyttävä siihen, ettei hänellä ole mitään muuta, ei todistetta, ja ettei hän näe mitään, tiedä mitään tai edes ymmärrä tai tunne mitään. Ja kuitenkin, onko olemassa mitään, mikä määrittäisi elämämme kulkua yhtä paljon kuin tämä usko, joka on nähtävästi niin karu? Mikään ei ole niin syvällisesti vaikuttanut elämän valintoihin ja ylläpitänyt tämän elämän jatkuvuutta kuin tämä pieni uskonhitunen, joka on tuskin mitään. Ilman erehtymisen pelkoa me voimme sanoa, että usko on kaikki elämässämme ja lopulta, voimme sanoa ihan yhtä hyvällä syyllä, että se on tuskin mitään. On mahdotonta näyttää mitä se on itsessään. En omista sitä, eikä se kuulu minulle. Epäily seuraa kiinteästi sen kannoilla, kuten epileptisen pojan isä ilmaisi niin hyvin pyynnössään.

Onko epäily sitten kuten mato, joka on jo sisällä hedelmässä, aiheuttaen lopulta sen mätänemisen ja maahan putoamisen? Ei välttämättä. Jos epäily säilyy aina mahdollisena, näin on siksi, ettei Jumala tahdo pakottaa meitä millään tavalla ja kunnioittaa täysin sydämemme vapautta. Meillä voisi olla kiusaus sanoa, että tämä johtuu siitä tosiasiasta, että

Jumalalla on luottamus meihin ja hän kaipaa sellaista suhdetta meidän kanssamme, jossa kertakaikkisesti mikään ei ole pakotettua. Epäilyksestä voi tulla vaarallista: sen alapuolella avautuu rotko. Mutta emme voi koskaan kohdella sitä vieraana tai vääränä elementtinä. Se on läsnä, koska on olemassa usko.

On totta, että olosuhteet, joissa elämme tänä päivänä, tekevät epäilyn läsnäolon peruuttamattomammaksi kuin koskaan ennen. Aikaisemmin ihmiset pystyivät uskomaan yhdessä koko uskoviensa yhteisön kanssa. Uskoa ylläpitivät laajemman yhteiskunnan vakaumukset, oli sitten kyseessä seurakunta tai kirkko kokonaisuudessaan. Nykyään, silloinkin kun me tukeudumme aivan yhtä paljon kuin ennenkin muiden uskoon, laajemman yhteiskunnan tuki ei enää toimi samalla tavalla. Uskosta on tullut paljon henkilökohtaisempaa. Se erottaa meidät usein niistä, jotka ovat kaikkein lähimpänä meitä. Ja kun uskosta on tullut henkilökohtainen valinta, siitä on vääjäämättä tullut hauraampi.

Lisäksi, modernilla tieteellä on tapana rajata usko tiukasti sisäiseksi todellisuudeksi. Sen vaarana on, vaikkakaan se ei aina pyri siihen tietoisesti, että se vaikuttaa uskon koko luonteeseen, koska usko Kristukseen on aina osa historian kudetta ja loimea ja se avaa meidän eteemme tehtävän tässä maailmassa. Alentaen uskon sisäisen maailman asiaksi, eksaktit tieteenalat, mutta myös yhteiskunnalliset tieteet, kuten psykologia, voisivat tehdä siitä paljon hauraamman, sillä he poistaisivat sen vaikutuksen todelliseen elämään ja tekisivät siitä näin historian kannalta tarpeettoman. Myös tässä tapauksessa epäilyksestä tulee itsepintaisempi. Meidän ei kuitenkaan tulisi valittaa tästä tilanteesta. Se saa aikaan sen, että uskon todellinen luonne näyttäytyy vieläkin kirikkaammin.

Liike kohti Jeesusta

Yhä uudelleen ja uudelleen sanotaan, että Uudessa testamentissa uskominen ei ensinnäkään tarkoita niiden totuuksien totena pitämistä tai hyväksymistä, jotka on vaikea ymmärtää. Eikä usko näyttäydy sellaisena suurena sinnikkyytinä, joka oli tunnusomaista tietyille juutalaisille piireille Jeesuksen aikana, jolloin Jumalan lupaukset veivät niin kauan aikaa ennen kuin toteutuivat.

Voidaan sanoa, että Uudessa testamentissa usko ottaa ensinnäkin liikkeen muodon ja että se on konkreettinen askel, jonka henkilö ottaa “tullakseen Jeesuksen luo”. Ehkäpä me voisimme jopa sanoa, että ennen kuin se on “liike kohti”, se on pohjimmiltaan jano, kaipaus: “Jos jonkun on

jano, tulkoon minun luokseni ja juokoon, joka uskoo minuun” (Johannes 7:37). Jos apostoli Johannes tässä tekstissä rinnastaakin “tulemisen” ja “uskomisen” (vertaa 6:35), hän tietää samalla, että tämä “Jeesuksen luo tuleminen” riippuu viime kädessä salatusta vetovoimasta, jonka Isä on jo asettanut ihmisen sydämeen (6:44). Usko ei siis ensisijaisesti liity erityisiin totuuksiin tai tulevaisuudessa toteutuviin lupauksiin, eikä edes transsendentin Jumalan olemassaolon ymmärtämiseen. Se alkaa “menemisestä kohti” Jeesuksen persoonaa ja tämän “menemisen” motivaationa on usein jano. Jotakin on jo salaisesti työn alla sydämessä. Se on jo viehättynyt johonkin. Inkarnaation, Jeesuksen inhimillisen läsnäolon kanssa, usko ottaa ensin äärimmäisen yksinkertaisen muodon: kaipausta voi pitää sisällään uskon alun; liike edustaa jo tien alkua.

Useissa neljännen evankeliumin kohdissa me voimme seurata tällaista matkaa. Luku 9 kertoo tarinan sokeana syntyneen miehen parantumisesta. Alussa tämä mies tietää ainoastaan, että “se mies, jonka nimi on Jeesus” paransi hänet (jake 11). Myöhemmin hän jo vakuuttaa, että “hän on profeetta” (jake 17). Kun muut väittävät vastaan, hän ottaa toisen askeleen eteenpäin: hänen mukaansa Jeesuksen on oltava Jumalan mies, koska jos hän ei olisi Jumalasta, hän ei olisi pystynyt mihinkään (jakeet 31 & 33). Lopussa, kun hän tapaa Jeesuksen ja havaitsee hänessä Ihmisen Pojan, hän lankeaa maahan Jeesuksen eteen ja sanoo “Minä uskon” (jakeet 35-38). Millaisen matkan hän onkaan kulkenut! Ensin epäselvät havainnot, sitten läpimurto mysteeriin ja lopulta adoraatio, palvominen. Henkilö, jolla ei ollut näkökykyä laisinkaan, on nyt siinä määrin valloittunut, ettei tässä hetkessä näkökyvyllä ole enää merkitystä. Valosta on tullut sisäinen valo, ja tämä valo riittää.

Luvussa 20 on myös kuvattu useita matkoja. Pietari ja Johannes juoksevat haudalle. He löytävät sen tyhjänä ja näkevät haudassa huolellisesti järjestetyt käärinliinat. Evankeliumi kertoo Jeesuksen rakkaimmasta opetuslapsesta: “hän näki ja uskoi” (jake 8). Meille ei kerrota tarkasti mitä hän uskoi. Oliko hänellä ennakkoavistus? Magdalan Maria sai nähdä ylösnousseen Kristuksen. Hän tunnisti Kristuksen, kun tämä kutsui Mariaa nimeltä (jake 16). Saman päivän iltana myös apostolit saivat nähdä Jeesuksen. He todistivat kärsimyksen merkit. Mutta Jeesus asetti uskon heihin vasta puhaltamalla heitä kohti, puhaltamalla oman elämänsä heihin (jakeet 20 & 22). Tämän luvun kuvaama matka tulee huippukohtaansa vasta Tuomaan kohdalla. Hän ei pystynyt uskomaan, mutta Jeesuksen läsnä ollessa hän oli haltioissaan, varmasti sen tähden, että kärsimyksen merkit olivat hänen edessään, mutta todennäköisesti yhtä paljon tai enemmänkin sen tähden, että hän ymmärsi Jeesuksen lukevan mitä hänellä oli sydämessään. Kun Tuomas

sanoi “Minun Herrani ja Jumalani!”), viimeinen sana myös kutsuu esiin adoraation, palvonnan (jakeet 27-28). Jokainen henkilö voi keskittyä yhteen tiettyyn elementtiin näissä matkoissa. Minun mielestäni huomiota herättävää on se, että yhtäältä ne alkavat hyvin pienestä ja toisaalta, halki matkan, Kristus on paljon enemmän läsnä kuin etsivä henkilö itse ymmärtää. Voimme sanoa tämän myös itsestämme: lähdimme matkaan mukanaamme tuskin mitään ja kulkiessamme eteenpäin ymmärsimme, että olimme jo tutustuneet sen kanssa, jonka luo olimme menossa. Hänestä säteilevä vetovoima oli jo olemassa ennen meitä. Usko ei ole todellisuus, jota voidaan mitata, sillä se ei koostu ainoastaan “liikkeestä eteenpäin”. Se on jo itsessään sen läsnäolo, jota kohti olemme menossa.

Kristus meissä uskon kautta

Kun Jeesus ei ole enää fyysisesti läsnä opetuslastensa keskellä, liikettä häntä kohti ei enää ilmaista vaihtamalla paikkaa – menemällä hänen luokseen ja sitten seuraamalla häntä – kuten oli tilanne ennen ylösnousemusta. Joka uskoo häneen, ottaa kyllä yhä konkreettisen askeleen, mutta tämä askel vaatii itsensä hylkäämistä Jeesukselle, itsestä luopumista ja tilan antamista hänelle. Uskon paradoksista tulee näin ollen selkeämpi: se on käytännössä katsottuna ei-mitään ja kuitenkin sillä on väliä enemmän kuin millään muulla. Se tarkoittaa sydämemme oven avaamista hänelle jatkuvasti, tietäen samalla, että hän on jo siellä. Onko mitään köyhempää tai puolueettomampaa kuin avata ovi jollekulle, joka on jo astunut sisään? Kristus ei asu minussa muukalaisena, joka tahtoo ottaa paikkani. Hän on siellä sellaisena, joka rakastaa minua, joka on laittanut itsensä minun asemaani, joka rakkaudessaan on, minun sisimpäni syvyyksissä, enemmän itseni kuin mitä minä itse olen. Ja kuitenkin on minusta kiinni avaanko oven hänelle jatkuvasti, sillä hänen ja minun välillä kaikki on henkilökohtaista; mitään ei tapahdu ilman minua, automaattisesti. Kaikki on elävän suhteen luonteen mukaista.

Paavali ilmaisee tämän hyvin tarkkanäköisesti: “Enää en elä minä, vaan Kristus elää minussa. Sen elämän, jota tässä ruumiissani (heikossa ja kuolevaisessa olotilassani) vielä elän, elän uskoen Jumalan Poikaan, joka rakasti minua ja antoi henkensä puolestani.” (Kirje galatalaisille 2:20) Kristus on läsnä, koska me annoimme itsemme hänelle uskomalla häneen: enää en elä minä; hän elää minussa. Silti, niin kauan kuin olemme tässä elämässä, voimme elää tämän vain uskon kautta, antamalla itsemme

lakkaamatta hänelle, luovuttamalla itsemme hänelle, avaamalla sydämemme hänelle.

Voimme ymmärtää tässä mielessä myös Johanneksen sanat, kun hän kuvaa uskoa “voittona, joka on voittanut maailman” (1. Johannes 5:4). Johannes ei halua ehdottaa, että meidän tulisi paisutella uskoamme siinä määrin, ettei maailmalla olisi enää mitään otetta meistä eikä se voisi enää vietellä meitä. Ei, hän muistuttaa meitä, että aloittaessamme uskomaan, me annoimme Kristuksen tulla elämäämme ja tässä mielessä maailma on paljastettu meissä sen kera, mitä se tahtoo meidän uskovan. Näin ollen me pidämme sydämemme oven avoinna Kristukselle, joka “on meissä suurempi kuin se, joka on maailmassa” (1. Johannes 4:4). Tästä hetkestä alkaen voidaan sanoa, että hän on meidän uskomme.

Paavali omalta osaltaan ottaa käyttöön kiinnostavan ilmaisun: “Kristuksen usko” (esim. Kirje filippiläisille 3:9). Se ei täten tarkoita ainoastaan uskoa Kristukseen, joko sen tunnistamista kuka Kristus on tai itsemme luovuttamista, häneen luottamista. Sen takana on enemmän: usko tulee häneltä lahjana; se on Kristuksen usko ja minä vastaanotan sen sellaisena asiana, jonka kautta hän yhdistää minut itseensä ja tekee mahdolliseksi, että voin elää kuten hän. Tässäkin jälleen minun osani uskossa näyttäytyy tuskin minään. Ja kuitenkin kaikki annetaan minulle yhdessä uskon kanssa. Tämä “tuskin mitään” määrittää koko olemisen tapani.

Kuka sinä olet?

Saavutettuani tämän kohdan pohdinnoissani, pysähdyn ensin pohtimaan kahta kysymystä, jotka löytyvät evankeliumista. Ensimmäinen kysymys on esitetty Jeesukselle ja toisen kysymyksen Jeesus itse esittää meille.

Ensinnäkin, ihmiset kysyivät Jeesukselta: “Kuka sinä olet?” (Johannes 8:25).

Uskomisen on vaikeaa. Tämä seuraa uskon luonteesta, sillä uskomisen paljastaa meille sellaista, mitä ei voida todistaa. Siinä määrin kuin usko on todellista, se pysyy aina hauraana, sellaisena haurautena, jota voidaan pitää luontaisena sille. Uskomisen vaikeus tulee lisäksi sen Jeesuksen henkilöllisyydestä, johon minä uskon. Haluaisin kysyä häneltä hänestä itsestään: “Kuka sinä olet?” Vaikkakin on totta, että usko itsessään on hauras, loppujen lopuksi kyseenalaistamisen lähteenä on sinun persoonasi, Herra Jeesus. Kuka sinä olet?

Jos olisit ollut suuri uskonnollinen hahmo, voisin ihaila sinua ja pitää elämäsi ja opetuksiasi elämän sääntönä. Mutta pysyttelisin etäällä; en uskoisi sinuun. Jatkamalla sinun palauttamistasi mieleeni, voisin tuoda sinut lähelleni, mutta jäisin vaille uskoa; en olisi luovuttanut itseäni sinulle. Minulla saattaisi jopa olla tunne, etten ole käsittänyt kuka sinä olet.

Sillä sinä olit niin erilainen verrattuna ihmiskunnan suuriin uskonnollisiin hahmoihin. Sinä olit hyvin uskonnollinen, tietysti. Evankeliumit kertovat meille miten sinä rukoilit. Mutta siitä huolimatta, tässäkin tapauksessa sinä olet niin erilainen. Sinun elämälläsi on niin vähän tekemistä ylöspäin suuntautuvan liikkeen kanssa. Sinä et millään tavalla esittele itseäsi ihmiskunnan loistavana versona. Tottelevaisuus, meditaatio, kamppailu ja kärsimys eivät saaneet sinua omaksumaan kokemuksen ylempää tasoa. Elämäsi liike on erilainen. Se ei ole hidas valloitus, työläs aloite, asteittain etenevä parannus. Samalla kun seuraat ihmiskunnan kasvun kehitystä, sinä olet olevainen, joka elää kuten lahja, alusta alkaen. Sinussa kaikki on jo olemassa siinä olemassaolossa, jonka olet vastaanottanut.

Se, mitä sinä sanot Jumalasta, ei anna sellaista kuvaa, että olisit havainnut sen pitkän matkan jälkeen. Sinä puhut kuin se olisi itsestään selvää, siinä määrin, että pystyt puhumaan hänestä tavalla, jonka jopa lapsi ymmärtää. Ja kun kehotat meitä rakastamaan vihollisiamme – totuus, joka on avainasemassa kaikelle ihmisten olemassaololle maan päällä, ja perimmäinen totuus, jonka ulkopuolella ei ole tarvetta etsiä syvempää totuutta – sinä et esitä tätä vaivalloisen etsinnän tuloksena, vaan jonakin ilmiselvänä asiana, joka kuuluu yhteen sen kanssa, mitä olet. Sinun ei tarvitse puolustaa tätä vetoomusta, selitellä tätä totuutta. Sinun huulillasi tämä totuus on yksinkertainen ja selvä.

Tarve, joka leimaa jokaisen ihmisen olemassaoloa, tarve saavuttaa ja saada aikaan, ei ole ominaista sinun elämällesi. Ainakin silloin, kun luen evankeliumeja, sinä näytät sen sijaan vastaanottavan, aina vastaanottavan. Sinun koko olemuksesi kokonaisuudessaan on lahja ylhäältä. Symbolinen kieli kertoo tämän hyvin: sinä olet se, joka tulee ylhäältä (Johannes 3:31). Sinä tulet jostakin muualta. Sinun elämässäsi on luonnollisuus, viattomuus, joka voidaan selittää vain tällä tavoin. Sinun syntyperäsi näyttää olevan täysin erilainen kuin meidän. Edes kaikkein uskonnollisimmat tai jalomielisimmät henkilöt eivät koskaan olleet niin yksinkertaisia. Kun minulla on vaikeuksia selittää itselleni sinun syntymäsi ja ylösnousemuksesi, riittää, että keskityn siihen, mitä sinä evankeliumin mukaan olit kiistatta. Kun aloitan tästä käsin, se mikä näyttää vaikealta, löytää näin asianmukaisen paikkansa. Sinun koko olemuksesi, sinun käyttäytymisesi näyttävät, ettet sinä ole täältä ja etten voi tuomita sinua

tämän maailman lakien mukaan. Sinä tiedät mistä tulit ja minne olet menossa (Johannes 8:14). Elämäsi kaksi ääripäätä, tulemisesi ja lähtösi, kaksi hetkeä, jolloin taivas ja maa varmasti kohtasivat, tulevat selvemmiksi, kun aloitan keskeltä, jolloin näen sinut olemassa ja toimimassa.

Ylhäältä tulevana lahjana et voi tehdä muuta kuin laskeutua alas. Sinulla on jokaisen suuren lahjan paino. Sinä “tulit alas”, kuten evankeliumi ilmaisee sen (Johannes 6:33, 38), ja tulet yhä uudelleen alas. Kaikki on perustettu tässä alaspäin suuntautuvassa liikkeessä: liittyminen niiden seuraan, jotka ovat alempia ja jotka näyttävät olevan saavuttamattomia. Näin ollen sana “lahja” ei ainoastaan ilmaise sitä, mistä sinä tulet. Se myös auttaa meitä ymmärtämään minne olet menossa. Palaat Isän luo, jonka luota sinä tulit, mutta palaat identtisesti antamisen liikkeessä. Tätä palaamista voitaisiin kutsua nousuksi, mutta todellisuudessa sinä vain löydät Isän uudelleen antamalla lahjan virrata täysin ulos. Tämän rakkauden painossa – Isän rakkauden, joka antoi sinut ihmiskunnalle, ja sinun oman rakkautesi, joka sai sinut antamaan itsesi - kuolemalla ei enää ole mitään voimaa. Ylitsepääsemätön este on ylitetty. Me voimme nyt kysyä sinulta minne olet menossa, koska tie eteenpäin on avattu. Sinä palasit Isän luo ja me ylitämme esteen nyt sinun kanssasi.

Sinä olit usein hyvin hillitty puhumaan itsestäsi. Käytit salaperäisiä ilmaisuja puhuaksesi syntyperästäsi ja elämäsi lopusta. Se oli harkittua. Ihmisten oli tultava luoksesi uskon kautta. Ja nyt meidän on yritettävä ja löydettävä tämän hienovaraisuuden tarkoitus.

Missä on uskosi?

Jos usko ei ole ensinnäkään joihinkin totuuksiin takertumista tai alistumista väitteeseen, jota ei voida todistaa, niin sitten se on perimmältään luottamista, itsensä luovuttamista toiselle, hänen sanoilleen tai sille, mitä hän pystyy tekemään. Ne, jotka uskovat, lakkaavat vertaamasta kaikkea itseensä. He eivät katso itseensä. He hylkäävät itsensä.

Kristukseen kohdistettu usko voi kuitenkin kasvaa vain, kun se nojaa tietoon. Kun kuljen eteenpäin, minulle tulee yhä välttämättömämmäksi ymmärtää paremmin mikä veti minut aivan aluksi hänen puoleensa ja johti minut panemaan luottamukseni häneen. Itse asiassa, hepreankielinen sana tiedolle kuvaa vähemmän älyllistä lähestymistapaa kuin persoonien yhteyttä. Toivoen tuntevani Kristuksen, minä näin pyrin syventämään sitä mitä voin tietää hänestä, miten evankeliumit puhuvat hänestä ja kuinka muut Uuden testamentin kirjoitukset näyttävät hänet elävänä.

Yhdessä kaikkein henkilökohtaisimmassa tekstissään, jonka hän koskaan kirjoitti (Kirje filippiläisille 3:4-11), Paavali tekee ongelmitta siirtymän uskosta Kristukseen tietoon Kristuksesta. Jos usko sai hänet jättämään taakseen kaiken, jolla hän voisi ylpeillä itsestään, jotta hän voisi luottaa vain Kristukseen, tästä uskosta tuli täten välttämättä henkilökohtainen tieto Kristuksesta, tieto siitä miten hän itse asiassa eli, tieto hänen ylösnousemuksensa voimasta ja yhteys hänen kärsimyksiinsä.

Koska Kristus ei ole menneisyyden hahmo, eikä hänen kanssaan eletävässä elämässä ole mitään staattista, luottamus tulee aina olemaan uskolle ominainen aspekti. Meidät asetetaan jatkuvasti odottamattomien tilanteiden eteen. Jo pelkästään elämä itse ei koskaan salli meidän pysyä paikoillamme. Mutta vielä enemmän, Kristus itse kutsuu meitä seuraamaan häntä minne hän kulkee edellämme. Kukaan ei voi varastoida luottamusta. Me voimme tietysti saavuttaa tietyn tyyneyden tai tehdä vakaumuksistamme vankempia. Me voimme antaa "luottamus"-sanana lävistää itsemme ja kerrata kirjoituksia, jotka puhuvat siitä. Mutta luottamus johonkukaan etetään aina matkan aikana, tien päällä ollessa. Tämä tie johtaa meidät aina uusiin tilanteisiin; siitä tulee joskus lähes käyttökelvoton; se voi jopa laskeutua pimeyteen, jossa kaikki aistiemme tuki näyttää katoavan. Silloin Hän on ainoa asia, jolla on merkitystä. Me emme voi enää katsoa itseemme. Ainut asia, mitä voimme tehdä, on yrittää tarttua siihen vähään, mitä kuulemme hänen äänestään, siihen valon välähdykseen, jonka voimme yhä havaita. Ja toisinaan, ahdistus voi ottaa meidät valtaansa siinä määrin, ettemme enää kuule tai näe mitään.

Kuinka Jeesus saattoi tällaisissa tilanteissa moittia opetuslapsiaan heidän "vähästä uskostaan"? (Matteus 6:30; 8:26; 14:31; 16:8)? Voiko uskoa mitata? Olisiko heillä pitänyt olla enemmän (suuremmat määrät) luottamusta? Millä tavalla heidän uskonsa oli riittämätön? Olisiko hän toivonut heidän näyttävän pystyvänsä hoitamaan tai ratkaisemaan tilanteen? Ohimennen sanoen on omituista, että evankelista Matteus pystyi laittamaan rinnatusten samassa jakeessa moitteen "vähästä uskosta" ja "uskolle, joka on yhtä suuri kuin sinapinsiemen" annetun lupauksen (17:20). Jos usko itsessään on tuskin mitään, miksi sitten syyttää niitä, joilla on vain vähän?

Olisiko opetuslasten uskon pitänyt laajentua ottamaan tilanteesta ulkopuolinen näkemys ja tällä tavoin hallita sitä? Mutta sellainen asenne tuskin olisi ollut yhdenmukainen evankeliumin hengen, köyhien miesten ja naisten luottamuksen kanssa. Ehkäpä ilmaisu "vähäinen usko" kuvaa paremminkin luottamusta, joka ei mene tarpeeksi kauas, joka pysähtyisi puolivälissä ikään kuin olisi olemassa alueita, joilla se ei voisi luottaa Jeesukseen. Sellaista luottamusta, joka olisi rajoittanut Jeesuksen voiman

koskemaan vain sitä, mikä on hengellistä tai sisäistä ja mikä ei pystyisi tunnistamaan hänen läsnäoloaan luomakunnan tai historian ytimessä. Opetuslapset eivät kulkeneet tarpeeksi kauas. He palasivat takaisin siihen, mikä näytti heille mahdolliselta sen sijaan, että he olisivat menneet eteenpäin tuskin millään varustettuna, yksin Jeesuksen kanssa. Heidän luottamuksensa oli lyhytnäköistä.

En koskaan unohda joitakin ihmisiä, jotka tietoisina epäilyksestä sitoutuivat suuren uskalluksen varassa. He pystyivät antamaan etusijan sille pienelle hituselle valoa, joka sisältyy uskoon. Tällä pienellä valolla oli heille mittaamattomasti enemmän painoarvoa kuin kaikkein älyllisimmillä argumenteilla, jotka esitettiin heidän mielessään. Tällä tavoin he kulkivat kauas eivätkä koskaan pysähtyneet tiellään. Kokonainen usko voi olla samaan aikaan hyvin pieni uskon hitunen. Se tuntee kaiken, mikä voi vaivata sitä, mutta se kieltäytyy antamasta itseään jaettavaksi osiin ja rajoittumasta vain yhteen elämän osa-alueeseen. Usko keskittyy kokonaan siihen henkilöön, johon se uskoon. Sen perustus ei ole siinä itsessään. Sillä on vain Hänet. Eikä usko pysty kiinnittämään häntä, sulkemaan häntä sisäänsä tai alentamaan häntä oman mittapuunsa mukaiseksi. Se kulkee aina eteenpäin, jättäen meille sen vaikutelman, ettei meillä ole tarpeeksi uskoa.

Kertoessaan tarinan myrskyn tyynnyttämisestä omalla tavallaan, evankelista Luukas korvaa evankeliumissaan Jeesuksen moitteen tämän opetuslapsille (“Miksi te noin pelkäätte, vähäuskoiset?”) kysymyksellä: “Missä teidän uskonne on?” (Luukas 8:25). Luukas vaimentaa moitteen ja kysyy vastausta lukijoilta. Haluaisin kuvitella itseni samankaltaisessa tilanteessa ja kuulla Jeesuksen itselleni esittämän kysymyksen. Luulen, etten voisi olla vastaamatta: “Mutta sinä olet meidän uskomme.” Meissä oleva usko on puutteellista, se on selvää. Se ei koskaan ole samalla tasolla kuin meille annettu lahja eikä se pysty pysymään lujana kriittisten tapahtumien edessä. Mutta kun Sinä olet siellä, minä uskon. Sinä otat kaiken itseesi kannettavaksesi, mukaan lukien minun uskon puutteeni. Sinun läsnäolosi on uskon läsnäolo. Tämän pohdiskelun alussa mainittu tarina epileptisen pojan isästä näyttää vielä paremmin, miten lähellä Jeesus on niitä, jotka eivät pysty uskomaan. Isä tuli Jeesuksen luo sanoen: “Sääli meitä ja auta, jos sinä jotakin voit!” (Markus 9:22). Jeesus heitti sanat “jos sinä jotakin voit” takaisin isälle ja lisäsi: “Kaikki on mahdollista sille, joka uskoo.” Hän käytännössä katsoen sanoi isälle: “Luottaminen riippuu sinusta.” Ja kuitenkin hän ei odottanut. Hän seisoi isän vierellä, kun tämä mies ei pystynyt uskomaan. Jeesus otti myös tämän itseensä kannettavaksi. Hän uskoi isän kanssa ja tällä tavoin mahdoton tapahtui. Meidän ei siis tulisi

ajatella, että heikko usko on kaukana Jeesuksesta. Hän itse tulee niiden avuksi, joille uskominen on vaikeaa.

Vilpitön usko

Toisessa kirjeessä Timoteukselle Paavali muistelee vilpitöntä uskoa, joka voidaan löytää Timoteuksesta. (1:5). Vilpitön usko on kirjaimellisesti eitekopyhä usko, usko ilman tekopyhyttä. Se on täten usko, joka ei hyväksy mitään lohkeamaa sen välillä, mitä joku uskoo ja miten hän elää. On ymmärrettävää, että Paavali ylistää tätä Timoteuksessa. Kukapa ei tekisi niin nähdessään jonkun toteuttavan kaikki tämän uskon seuraamukset? Päinvastaisessa tapauksessa, se joka kieltäytyy panemasta niitä käytäntöön kumoaa kaikki uskon sanat, jotka hän puhuu.

Mutta voi olla olemassa myös toisenlainen tekopyhyiden muoto: uskon käyttäminen siihen tarkoitukseen, mitä se ei tarjoa, pyrkimys ylittää se houkuttelevampien, kiinnostavampien tai hienompien teorioiden avulla, Kristuksen nimen käyttäminen tarkoituksiin, jotka poikkeavat evankeliumista. Jos on totta, että kaikki usko täytetään panemalla se käytäntöön kuten myös johtamalla tietoon, uskoa itsessään ei voida koskaan asettaa itsekeskeisten tavoitteiden palvelukseen. Mitä se antaa, on uskon järjestyksen mukaista. Se myrkyttyy heti, jos siitä tulee ideologia tai *gnosis*.

Esimerkiksi älyllisellä tasolla usko pysyy aina kaiken pohdinnan juuressa. Se ei koskaan tule olemaan muuta kuin köyhä usko, joka vastaanotetaan yhä uudelleen ja uudelleen. Tätä perustaa ei voida koskaan jättää taakse. Ja hengellisen elämän alueella, ne ihmiset joilla on eniten ymmärrystä, eivät koskaan ole lakanneet toistamasta, etteivät tunteet tai ainutlaatuiset kokemukset takaa yhteyttä Jumalan kanssa; tämä yhteys alkaa aina kaikkein yksinkertaisimman avoimuuden kera, sillä kaikki mitä se voi tehdä on tarjota itsensä vapaasti, ja se ylittää äärettömästi kaiken, minkä olemme voineet tehdä omaksemme. Kuten pyhä Ristin Johannes sanoo teoksensa “Nousu Karmelin vuorelle“ alussa, “Usko, usko yksin, on läheisin ja kaikkein suhteellisin tapa yhdistää sielu Jumalaan.”

Mystisesti, juuri tästä köyhästä uskosta, tästä “uskosta yksin” voi tulla kiitollisuuden lähde. Se näyttää niin pieneltä ja sillä, mitä se tarjoaa, on nähtävästi niin pieni vaikutus elämään maailmassa. Ja kuitenkin, kuinka voimme koskaan olla tarpeeksi kiitollisia siitä, että meidät on vedetty Kristuksen puoleen, että olemme oppineet tuntemaan hänet henkilökohtaisemmin ja olemme saaneet hänestä valoa sydämeemme? Kiitollisuus, näin ollen, uskon lahjasta, mutta kiitollisuus myös siitä lahjasta,

joka on Kristus itse. Sillä halutessaan ilmaista mitä hän on itsessään, Jumala ei koskaan olisi voinut mennä pidemmälle, kuin mitä hän teki Kristuksessa. Kirjoittaessaan kirkolle – tässä tapauksessa Kolossan kirkolle – jossa ihmiset tutustuivat muihin varmuuden lähteisiin kuin siihen mikä annetaan uskossa, on huomionarvoista, että Paavali lisää jokaiseen selvennykseensä ja kehotukseensa kutsun kiittää (Kirje kolossalaisille 1:12; 2:7; 3:15; 4:2). Itse asiassa, vaikka se tuntuisi hyvin heikolta, usko vahvistetaan pitämällä sen silmät auki ja huomaamalla kaiken, mitä meille on annettu ja tietoisesti kiittämällä siitä.

Vilpitön usko, näin ollen, ei esittäydy naiivina uskona, joka kieltäytyy menemästä eteenpäin ja kohtaamasta kysymyksiä suorasti. Se on paremminkin usko, joka sallii kiitollisuuden kantaa itsensä eteenpäin ja tällä tavalla pitää sydämeen asetetun pikkuruisen liekin elossa. Sellaisen uskon köyhydessä ei ole mitään surullista tai karua, sillä se ei tunnu siltä kuin emme olisi saaneet tarpeeksi. Paremminkin se kutsuu meitä elämään yhä enemmän ja enemmän henkilökohtaista suhdetta Kristukseen siinä mielessä, kuin Paavali puhuu tästä filippiläisille: “Pidän todella sitä kaikkea tappiona, sillä Herrani Kristuksen Jeesuksen tunteminen on minulle arvokkaampaa kuin mikään muu.” (3:8). Jos uskossa on onnellisuutta – ja ensimmäiset kristityt sanoivat, että he olivat onnellisia, että uskoivat – tämä onnellisuus ei tule ainoastaan uskon avaamista näköaloista. Se löytyy ihan yhtä paljon Kristuksen tuntemisesta, konkreettisesti ja läheisessä yhteydessä hänen kanssaan.

Uskomme sisältää tietysti myös persoonattomampia, ei-henkilökohtaisia elementtejä. Luomisen mysteeri ja Hengen läsnäolon mysteeri luomakunnassa koskettavat äärettömiä ulottuvuuksia, jotka sijaitsevat kaukana ulottumattomissamme. Dialogissa Intian uskontojen kanssa, mutta myös eksaktien tieteenalojen kanssa kohdattaessa on tärkeää olla hyvin tietoinen tästä. Kaikesta huolimatta, Kristuksen löytäminen, suhde hänen kanssaan, pyrkimys nähdä hänen kasvonsa, pysyy kuitenkin aina uskon ytimenä. Persoonattomimmat, ei-henkilökohtaisemmat elementit valaistaan uskon ytimeä käsin aloittamalla. Täten Paavali voi sijoittaa Kristuksen suhteessa maailmankaikkeuteen niin kuin se on luotu kaikkein ulottuvuuksineen ja historioineen (Kirje kolossalaisille 1:15-20) ja samalla tarkastella omia kärsimyksiään hyvin henkilökohtaisena tapana liittyä yhteyteen sen kohtalon kanssa, joka on yhä varastoituna Kristusta varten tässä maailmassa (Kirje kolossalaisille 1:24). Aloittamalla siitä tulesta, joka polttaa hänen sydämessään, kaukaisimmat näköalat tulevat valaistuksi.

Adoraatio

Matteuksen evankeliumin lopussa ylösnousseen Kristuksen ilmestyminen hätkähdyttää opetuslapsia siinä määrin, että he lankeavat polvilleen hänen edessään adoraationa, palvontana. Evankelista huomauttaa: “joskin muutamat epäilivät” (Matteus 28:17). Evankeliumin huippukohdassa on näin ollen selvää, ettei Jumala tyrkytä itseään eikä pakota ketään. Jokainen pysyy omassa vapaudessaan, myös se, joka epäröi.

Adoraation ja epäilyksen löytäminen rinta rinnan voi auttaa meitä ymmärtämään paremmin sekä adoraatiota että uskoa. Adoraatio ei ole sitä mitä usein kuvittelemme, pakotettua alistumista, aivan niin kuin löytäisimme itsemme sellaisen ylemmän voiman edestä, ettemme voisi muuta kuin taipua ja heittäytyä maahan. Se ei myöskään ole rituaalinen ele, joka voi pysyä täysin ulkonaisena. Vaikka se mielellään ilmaisee itsensä vartalon liikkeen kautta (Raamatussa laittamalla otsa maahan), se tulee sisältä käsin, kuten sokeana syntyneen miehen tarina näytti meille. Tuon miehen, joka pystyy vihdoinkin näkemään, ei enää tarvitse katsoa Jeesukseen siinä määrin kuin hänen parantumisensa valaisee hänet sisäisesti, ja hän tuo kunnianosoituksensa Jeesukselle (Johannes 9). Tuomaan omalta osaltaan ei myöskään tarvitse koskea Jeesuksen haavoihin. Sen tietäminen, että hänet tunnustetaan hänen epäilyksessään, ylittää kaikki aineelliset tarkkailut. Mitä pulppuaa esiin hänessä, ei ole mitään muuta kuin adoraatio (Johannes 20).

Muualla Johanneksen evankeliumissa Jeesus puhuu adoraatiosta “Hengessä ja totuudessa” (Johannes 4:23-24). Ilmaisuihin ”Hengessä” tarkoittaa ennen kaikkea: Jumalan hengellisen luonnon mukaan – Jumala on Henkinäin ollen Hän ei ole sidottu mihinkään tiettyyn paikkaan tai mihinkään ulkoiseen esiintymisen tapaan. Mutta tuo ilmaisu ei voi olla tarkoittamatta myös sitä, että Henki laittaa sisäisesti liikkeelle tämän adoraation, tuo Henki, joka tuo meidät sisäisesti harmoniaan Jumalan kanssa. Ja jos ”totuudessa” varmasti ilmentääkin vastakohtaisuutta kaikkeen vielä epätäydelliseen tietoon Jumalasta, emme voi sulkea pois ajatusta, että tässä ilmaisussa totuus on myös sitä, mistä ihmiset ovat vakuuttuneita olemuksensa syvällä sisimmässä. On kyse aidosta adoraatiosta, joka tunnetaan sisimmässä oikeutettuna, ei pakotettuna.

Ja kuitenkin tämä yksinkertainen sana “adoraatio” voi helposti johtaa meidät uskomaan, että siinä on jotakin ylevää, niille varattua, joilla on vahva usko. Pyhän Ristin Johanneksen ajatelma voi auttaa meitä oivaltamaan paremmin, miten meidän tulisi ymmärtää adoraatio: ”Isä puhui vain yhden sanan, se oli hänen Poikansa; ja ikuisessa hiljaisuudessa hän ei koskaan

lakkaa sanomasta sitä; joten meidänkin on kuultava tämä sana hiljaisuudessa.”

Jumalan hiljaisuus merkitsee koettelemusta niille, jotka tahtovat uskoa. Tämä hiljaisuus varmasti todistaa, että Jumala ei koskaan pakota itseään kenellekään, mutta monille ihmisille Jumala on aivan liian hiljainen. Ne, jotka puhuivat hänen nimessään, toivat esiin totuudenmukaisia ajatuksia ja tietoa hänen tahdostaan, mutta eivät paljastaneet Jumalan todellista luontoa tai avanneet hänen sydäntään. Tämän vuoksi oli välttämätöntä odottaa hänen Poikaansa. Hänessä Jumala rikkoi hiljaisuuden. Hänessä Jumala meni niin pitkälle kuin mahdollista ilmaistakseen kuka Hän on ja sanoakseen sen, ei pitämällä puheita, vaan meidän kaltaisemme ihmiselämän kautta, elämän, joka antaa itsensä. Hän ei koskaan olisi voinut mennä pidemmälle, kuin tämä. Mikään ei voisi näyttää enempää kuka hän on kaikesta ikuisuudesta ja kuinka paljon Hän rakastaa.

Tämä yksi sana soi nyt keskeytyksettä. Jumala ei lisää mitään muita sanoja. Hän sanoo sen kerta toisensa jälkeen. Tässä mielessä voidaan sanoa, että se resonoi hiljaisuudessa, kun se ei ole muiden lausuntojen peittämä. Jotta voisi ymmärtää sen, sielun täytyy tottua tähän hiljaisuuteen, päästä yli pikaisten vastausten tai helppojen ratkaisujen etsimisestä. Sana tulee Jumalan sydäimestä, avaa hänen sydämensä ja etsii meidän sydämiämme, kutsuen esiin sitä, mikä on olemuksemme syvyydessä. Se kulkee yhdestä sydäimestä toiseen.

Mitä minä sitten kuulen, on että ainoastaan hänessä on rakkautta. Kuulen sen yhä uudestaan ja uudestaan. Kuinka pitkälle tahansa pääsen Jumalan lähestymisessä, en koskaan saavuta tämän totuuden loppua. Minun täytyy ottaa se vastaan hiljaisuudessa aina uudelleen, hiljaisuudessa, joka pyrkii tavoittamaan Jumalan itsensä hiljaisuuden.

Jeesuksen tulemisen ymmärtäminen tätä hiljaisuuden taustaa vasten avaa meidät adoraatioon. Jo se yksinkertainen tosiasia, että tuo hiljaisuus rikottiin, hämmästyttää meidät. Jumala ei pysynyt mykkänä; Hän tahtoi puhua sanan ei ylhäältä käsin, vaan samanlaisessa olemassa olemisen muodossa, kuin mitä meillä on, alhaalta käsin. Tuon sanan sisältö hämmästyttää meitä vielä enemmän: tämä on se arvo, joka meillä on Jumalan silmissä; tämä on näin ollen luomisen salaisuus! Jumala meni näin pitkälle! Missä mielessä tämä onkaan sanottu meille. Mitään ei tyrkytetä.

Meidän sisäiset keskustelumme, meidän argumenttimme, joiden kautta epäily ravitaan, näyttävät näin olevan sopimattomia. Mitä Jumala sanoo Jeesuksen tulemisessa – vaikka se tulisikin meille vain kuiskauksen muodossa, ”hiljaisessa huminassa” (1. Kun. 19:12) – sillä mitä Jumala sanoo siellä, on mittaamattomasti enemmän painoarvoa, kuin sillä mitä voi tulla

ulos meistä sisäisesti. Meidät tunnistetaan täten syvemmillä tasolla, kuin mihin meidän tietoisuutemme pääsee. Kaikki mitä voimme tehdä, on pysyä hiljaa ja antaa itsemme, kumartua alas.

Aivan niin kuin tietoisuus vain heikon uskon omistamisesta ei estä monia toimimasta suuren ja rohkean luottamuksen varassa – koska he antavat etusijan sille pienelle, mikä valaisee heitä – sama on totta myös adoraatiossa: etusija annetaan sille, mikä on ottanut otteen meistä ja mikä oli riittävä hämmästyttämään meitä. Usko, joka on tietoinen omasta hauraudestaan, voisi helposti vähetä, kutistuen ihmismittaan. Mutta tällöin mentäisiin uskon luonnetta vastaan. On uskon luonteen mukaista pyrkiä kohti sitä, mikä on vielä tuolla puolen, kohti kohtaamista, kohti adoraatiota.